

forlange Tienden konverteret, saa vilde det paaføre ham en uendelig Mængde Uleilighed og en uendelig Mængde Beføstninger, naar der skulde foretages en hel Mængde forskellige Forretninger. Jeg er derfor tilbøjelig til at opfatte det i alt Fald som ønskeligt, at det slaas fast i Loven, at det skal være enten hele Sognet eller i alt Fald en større Part af Tiendeyderne i det, der kan forlange Tienden konverteret. Men at Lovforslaget ikke har gjort sig den Lante klar, hvorledes dette Spørgsmaal skal besvares, fremgaar meget tydeligt af § 10, der handler om Omkostningerne; thi der staar i Slutningen, at, naar der er flere Personer i hver Part eller i den ene af dem, fordeles Udgifterne. Der forudsættes altsaa, at der kan være en Person paa hver Side, og det er altsaa i hvert Fald ikke klart, hvad der skal forstaaes derved. For mig stiller det sig saaledes, at det paa ingen Maade gaar an at tilstede hver enkelt Tiendeyder at forlange Tienden konverteret. Dels vil Tiendetageren jo derved kunne sættes i en ubillig Beføstning, naar Tiendeyderne komme En for En med et saadant Forlangende, og dels er det ingenlunde en Tiendetager, der har Tienden af et Sogn, ligegyldigt, om der hist og her er En, der betaler med Penge, og En, som betaler med Korn. Han maa have den Ret, han nu har, til at kunne levere Kornet fra Sognet in toto, i sin Helhed, eller ogsaa slippe fri for det i sin Helhed. — For at blive ved det samme første Punktum, staar der, at de Tiendeydere, der hidtil have svaret deres Korntiende in natura, have Ret til i Stedet derfor at betale med Penge efter den for den paa-gjældende Kornsort ved hvert Aars Kapitelstakt ansatte Værdi, hvor de inden Udgangen af det foregaaende Aars Juni Maaned have meddelt Saadant til Tiendetagerne. Her staar altsaa, at Tiendeyderne have Ret til at betale efter Aarets Kapitelstakt, naar de i det foregaaende Aars Juni Maaned have anmeldt det til Tiendetagerne. Det er efter min Mening ikke korrekt, thi det Aars Kapitelstakt, som Tiendeyderen betaler efter i Februar Maaned, er det foregaaende Aars Kapitelstakt. Det, som for Eksempel betales i Februar 1880, er efter Kapitelstakten for 1879. Men saa staar der, at han det foregaaende Aar i Juni Maaned skal have anmeldt sit Forlangende, altsaa 1½ Aar forveien. Det kan dog ikke være Meningen. Jeg nævner dette blot som et Bevis paa de Inkongruensheder, hvoraf Lovforslaget lider. I sit sidste Stykke har Paragrafen en Hovedbestemmelse, som har været meget omdebatteret i det andet Thing, nemlig angaaende det Spørgsmaal, hvorvidt Opmaalet skal tages med i Beregning med Hensyn til Tiendens Størrelse, naar den svares i Penge, eller ikke. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette meget vigtige Spørgsmaal, som efter min Opfattelse burde ubetinget udgaa, men jeg vil her dog gjøre opmærksom paa een

ting. Naar man har sagt, at det Spørgsmaal bør rent forsvinde af Loven, at det bør henvises til Domstolene, saa tror jeg ikke, at det er aldeles korrekt; thi jeg veed ikke, hvorledes Domstolene skulde, naar der efter Lovforslaget blev Spørgsmaal om at konvertere Tienden in natura til Penge, kunne faae fat i det Spørgsmaal. Derimod forekommer det mig ganske naturligt, at Lovforslaget selv anviser en Vej til Afgjørelsen af, om Opmaal skal tages med i Betragtning eller ikke, nemlig i Lovforslagets § 7, 2det Stykke, hvor der staar: „Opnaas Forlig ikke, har Kommissionen med Hensyn til den Forskiel, som den skjønner at være til Stede mellem Kornets Værdi i Skjæppen og Kapitelstakten, ved sin Kjendelse at afgjøre Sagen“. Ved Ordene: „Kornets Værdi i Skjæppen“, kommer jo Spørgsmaalet om Opmaal eller Ikke-Opmaal frem. Naar en Tiendetager for Kommissionen kan paavise, at han faar Opmaal og er berettiget dertil, maa naturligvis ved Fastsættelsen af Kornets Værdi i Skjæppen Opmaalet være at tage med, saa at det i hvert Fald, selv om man ikke vil acceptere den Fortolkning, som jeg tror er ganske naturlig, er uheldigt, at den Bestemmelse staar i det 2det Stykke af § 1. — § 2 begynder med, at naar der maatte opstaa Tab for Tiendens Modtager eller dens Yder ved Overgangen fra Ydelsen in natura til Penge, kunne Parterne ved mindelig Overenskomst enes om et Pengevederlag for Tabet. Dette er selvfølgelig en overflødig Bestemmelse i en Lov; thi det følger af de almindelige Regler om Kontraktfrihed, at, naar to Mænd blive enige om et Vederlag, er Overenskomsten gyldig. Derimod staar der noget Andet i samme Stykke, som af samme Grund er urigtigt, nemlig et Forbud mod, at det Vederlag, som disse to Mænd blive enige om, maa være længere end i 10 Aar. Det er dog klart efter almindelige Regler om Kontraktfrihed, at et saadant Forbud er et Indgrib i Parternes frie Bestemmelsesret. Hvor en Tiendetager og en Tiendeyder blive enige om, at den Eine skal give den Anden dobbelt saa meget som Kapitelstakten, kommer det ikke noget Meneske ved, saa jeg ser ikke, at denne Bestemmelse har Noget at gjøre her. — Dernæst staar der i samme Paragrafs 2det Stykke, at, naar mindelig Overenskomst ikke kan opnaas, maa den Part, som tror sig forurettet ved Afgjørelsesmaaden, forlange Erstatning. Der er jeg noget i Tvivl om, hvorvidt man kan sige, at det er rigtigt. Da Lovforslaget kun giver Tiendeyderen en Ret til at forlange Afløsning, er det i sin Orden, at dersom Tiendetageren mener sig forurettet ved Afløsningen, maa han kunne fordrø Erstatning; men at Tiendeyderen skal kunne komme og sige: Jeg vil have min Tiende in natura konverteret efter § 1, men ogsaa have Erstatning, synes efter mit Skjøn noget abnormt. Naar den bestaaende Retstilstand er saaledes, at han er pligtig til at yde sin Tiende